

Boris Šuštaršič
državni svetnik
predstavnik področja socialnega varstva

Ljubljana, 2. julij 2018

Gospod
Alojz Kovšca
predsednik Državnega sveta RS

ZADEVA: Vprašanja v zvezi s sestavo Sveta Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji in neformalnim poddržavljanjem te javne fundacije

Na podlagi 66. in 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) predlagam, da se na Ministrstvo za finance naslovi naslednja vprašanja:

1. Ali se Ministrstvu za finance zdi primerno, da eden od imenovanih predstavnikov Ministrstva za finance v Svet Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (Andrej Klemenc) zaseda mesto predsednika omenjenega sveta, drugi predstavnik Ministrstva za finance (Vladimir Kukovica) pa je bil imenovan za direktorja Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO), kljub temu, da bi morala biti vloga vladnih predstavnikov v obeh organih predvsem nadzorstvena in ne upravljavska?
2. Na podlagi katerih veljavnih domačih ali tujih pravnih podlag, dolgoročnih državnih strategij in politik ali strokovnih dokumentov zgoraj navedena predstavnika Ministrstva za finance opravljata svojo funkcijo na način, s katerim se neposredno diskriminira veliko večino kvalificiranih predstavnikov reprezentativnih invalidskih organizacij v Svetu FIHO, v nasprotju z določilom 14. člena Ustave Republike Slovenije, ki izrecno prepoveduje diskriminacijo na podlagi invalidnosti, in izvajata določene aktivnosti, ki izrazito nakazujejo želje po poddržavljanju FIHO?
3. Ali namerava Ministrstvo za finance namenska javna sredstva FIHO vključiti v integralni državni proračun in tako odpraviti sedanje uspešno avtonomno javno financiranje invalidskih, humanitarnih in športnih organizacij?
4. Kakšno je stališče Ministrstva za finance do ne več prikrivane zahteve humanitarnih organizacij, da se razmerje razporejanja zbranih finančnih sredstev v okviru FIHO s sedanjih 65 % : 35 % spremeni v 50 % : 50 % , seveda na škodo reprezentativnih in drugih invalidskih organizacij?

5. Ali Ministrstvo za finance sploh komunicira s svojima zgoraj navedenima predstavnikoma v FIHO, ali je ministrstvo seznanjeno z dogajanjem v FIHO in pri tem sodeluje z navodili oziroma priporočili, ali pa njihova predstavnika ravnata na svojo roko?
6. Ali je Ministrstvo za finance pripravljeno v skladu z načeli civilne družbe odpoklicati svoja dva predstavnika v FIHO, ker s svojimi dejanji škodita fundaciji in invalidom, ki so uporabniki posebnih socialnih programov, in sicer v skladu z zahtevami Sveta OZN za človekove pravice – Odbora za pravice invalidov, ter imenovati drugega predstavnika v Svet FIHO, ki bi se sistemsko pričakovano samo-omejil na posvetovalno in nadzorstveno vlogo?

Obrazložitev:

V Sloveniji država že od 1970-ih let zagotavlja stabilen in primeren sistem javnega financiranja celotnega delovanja invalidskih organizacij. Po osamosvojitvi Slovenije je bila ustanovljena tudi javna Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO), v kateri se zbirajo loterijska sredstva za dobre namene in ki redno, vsakoletno razpisuje (so)financiranje posebnih socialnih programov, osnovnega delovanja z artikulacijo interesov in vlaganja v nujna osnovna sredstva za izvajanje vseh programskih zasnov.

Delovanje FIHO temelji na predstavništvu uporabnikov in odločanju s konsenzom, vloga države pa je v skladu z zakonskimi določbami nadzorstvena, ne upravljavska. FIHO naj bi tako soupravljali predstavniki uporabnikov samih, in sicer 10 predstavnikov invalidskih in 10 predstavnikov humanitarnih organizacij, 3 predstavniki Vlade RS pa naj bi imeli zgolj nadzorstveno in svetovalno vlogo. FIHO so do sedaj v dogovoru izmenično vodili predstavniki invalidskih in humanitarnih organizacij, ki so se izmenjevali na mestih predsednika in podpredsednika Sveta FIHO.

V letu 2017 pa so predstavniki Vlade RS, skupaj s posameznimi predstavniki humanitarnih organizacij, odrinili predstavnike invalidskih organizacij v podrejeni položaj ter posledično prevzeli vodstvene funkcije v FIHO, najprej s prevzemom funkcije predsednika Sveta FIHO s strani imenovanega predstavnika Ministrstva za finance ter v nadaljevanju junija 2018 z imenovanjem direktorja ravno tako s strani Ministrstva za finance (pooblaščenec ministrstva). Navedena predstavnika Ministrstva za finance za povrhu sploh nista strokovnjaka s področja, na katerem deluje FIHO.

Vse glavne funkcije so bile tako prenesene na predstavnike države, s čimer je bila grobo porušena avtonomija financiranja invalidskih organizacij in FIHO kot subjekta civilne sfere. S tem dejanjem je bila ogrožena tudi stabilnost delovanja invalidskih organizacij ter izvajanje posebnih socialnih programov za neodvisno življenje invalidov. Prav tako pa takšen način delovanja pomeni podrejanje nevladnega sektorja državi in neformalnim centrom moči. Ob tem je potrebno poudariti, da formalna kvazi legalnost ne sme in ne more upravičevati nelegitimnosti, še posebej ne na tako občutljivem področju.

Od Ministrstva za finance se tako utemeljeno pričakuje, da odpokliče sedanja njegova predstavnika in tako ponovno omogoči enakopravno sodelovanje predstavnikov invalidskih in humanitarnih organizacij v FIHO, ter v Svet FIHO imenuje drugega predstavnika Ministrstva za finance, ki bo spoštoval avtonomijo in neodvisnost pomembnega dela civilnega sektorja ter omogočal nadaljnji razvoj in nemoteno delovanje fundacije prek svoje nadzorstvene in svetovalne funkcije.

Prevzem FIHO s strani države, kljub izrecnemu nasprotovanju invalidskih in tudi nekaterih humanitarnih organizacij, je brez precedensa in je tudi v nasprotju z načeli in vrednotami nevladnega sektorja, s strokovnimi smernicami ter v nasprotju z določili Konvencije ZN o pravicah invalidov, kar ugotavlja v svojih zaključnih ugotovitvah tudi Svet OZN za človekove pravice - Odbor za pravice invalidov¹. Odbor v skladu s Konvencijo o pravicah invalidov od Republike Slovenije zahteva, da mora država zagotoviti nepristranskost ter avtonomijo in trajnostno financiranje FIHO za potrebe uveljavljanja in izvajanja pravic invalidov, v skladu s Konvencijo².

Posebni socialni programi FIHO so že zdavnaj prerasli okvir dopolnilne skrbi države, uporabniki so od njih dobesedno življenjsko odvisni. Sistem je eden redkih, ki deluje dobro in predvsem z visoko stopnjo zadovoljstva uporabnikov, zaradi katerih FIHO sploh obstaja. S tem se izkazuje tudi primarni javni interes podsistema, ki je eden bistvenih faktorjev kakovosti življenja invalidov. Zato so tovrstni politični ali drugačni eksperimenti na področju invalidskega varstva zaradi ogrožanja najbolj ranljivih članov družbe nedopustni in zahtevajo takojšnje ukrepanje.

Državni svetnik
Boris Šuštaršič, l.r.

¹[Concluding observations on the initial report of Slovenia, 16 April 2018; Adopted by the Committee at its nineteenth session \(14 February–9 March 2018\).](#)

²[»The State party should ensure the impartiality and autonomy of the Foundation for the Financing of Disability and Humanitarian Organizations and provide for its sustainable funding for the promotion and realization of the rights of persons with disabilities, in line with the Convention«; Concluding observations on the initial report of Slovenia; Article 5\(c\).](#)